

2015

2015

Wydawca:

Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa

ul. Gombrowicza 19

01-682 Warszawa

telefon: +48 22 684 03 90

faks: +48 22 864 03 61

www.fdpa.org.pl

ISBN: 978-83-942485-0-5

2016© Copyright by Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa. Wszelkie prawa zastrzeżone.
Żadna część opracowania nie może być kopiowana, powielona lub rozpowszechniana bez uprzedniej pisemnej zgody Fundacji na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa.

List od Rady Fundacji	2
List od Zarządu Fundacji	3
Misja Fundacji	5
DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA	7
Działalność na rzecz rozwoju obszarów wiejskich	9
„Koncepcja rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich”	9
VI edycja konkursu „Polska wieś – dziedzictwo i przyszłość”	12
VI konwersatorium z cyklu „Polska wieś w XXI wieku” pt. „Czy możliwa jest zrównoważona intensyfikacja w rolnictwie?”	13
VII konwersatorium z cyklu „Polska wieś w XXI wieku” pt. „Kultura wsi”	14
Działalność na rzecz edukacji ekologicznej	16
<i>Odnawialne źródła energii</i>	
„Biogazownia rolnicza – sprawa publiczna”	16
„Poferment nawozem dla rolnictwa”	18
<i>Efektywność energetyczna</i>	
„Przedsiębiorca z klimatem”	20
Inicjatywy na rzecz ochrony środowiska	22
„Lokalne ekologiczne inicjatywy obywatelskie RAZEM DLA ŚRODOWISKA”	22
PROGRAM POŻYCZKOWY.....	29
Program Pożyczkowy FDPA	31
Beneficjenci programu	36
PODSUMOWANIE FINANSOWE.....	49
ZESPÓŁ FUNDACJI I KONTAKT	57

Szanowni Państwo,

Ubiegły 2015 rok był kolejnym, dobrym okresem w historii działalności Fundacji na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa. Fundacja utrzymuje wysoką pozycję wśród instytucji pozarządowych wspierających zrównoważony rozwój obszarów wiejskich w Polsce, prowadzi szeroki zakres działalności, inicjuje nowe przedsięwzięcia, ma solidnie ugruntowane podstawy finansowe i zaangażowanych oraz kompetentnych pracowników. Przejawem rozwoju Fundacji jest utworzenie w Łąncucie nowego biura terenowego, które niewątpliwie wzmocni działalność FDPA w południowo-wschodniej części kraju. Jest to już siódme biuro terenowe Fundacji.

FDPA jest instytucją wielofunkcyjną, realizującą szeroki zakres działań wspierających rozwój polskiej wsi. Wśród nich na szczególne podkreślenie zasługuje działalność mikropożyczkowa. Już od wielu lat FDPA należy do najważniejszych i najwyżej ocenianych instytucji mikropożyczkowych w kraju. Ta sfera działalności ma wielkie znaczenie dla wzmacniania ekonomicznej żywotności obszarów wiejskich poprzez wspieranie przedsiębiorczości, działalności inwestycyjnej i tworzenie miejsc pracy na wsi.

Fundacja prowadzi też wiele innych form działalności sprzyjających rozwojowi społeczności wiejskich, w tym: szkoleniową, informacyjną, kulturalną i popularnonaukową. FDPA ma w swoim dorobku dużo wysoko cenionych publikacji, w tym wydawane cyklicznie „Raporty o stanie wsi”, książki laureatów konkursu „Polska wieś

– dziedzictwo i przyszłość”, materiały pokonferencyjne, informacyjne, poradniki itp. Fundacja organizuje konferencje i seminaria naukowe dotyczące ważnej problematyki związanej z rozwojem obszarów wiejskich w Polsce. Na podkreślenie zasługuje rosnące znaczenie Fundacji w upowszechnianiu edukacji ekologicznej, popularyzacji i wspieraniu inicjatyw związanych z odnawialnymi źródłami energii oraz poprawą efektywności energetycznej podmiotów działających na wsi.

W imieniu Rady Programowej, składam wszystkim pracownikom Fundacji i osobom wspierającym jej funkcjonowanie serdeczne podziękowanie. To dzięki ich zaangażowaniu, umiejętnościom, innowacyjności, talentom i pasji możemy z satysfakcją odnotować ubiegłoroczne sukcesy Fundacji i z optymizmem patrzeć na jej dalszy rozwój.

Z poważaniem,

Prof. dr hab. Jerzy Wilkin

Przewodniczący Rady Programowej FDPA

Szanowni Państwo,

Z przyjemnością przekazujemy Państwu Raport Roczny stanowiący podsumowanie działań Fundacji na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa w 2015 roku.

Dla rozwoju naszego programu pożyczkowego był to kolejny udany rok. Ponad 37,5 mln zł sfinansowało inwestycje i rozwój 424 przedsiębiorstw, w tym 108 nowo utworzonych. Dostępność finansowania dla nowych firm ułatwił nowy instrument finansowy, poręczenie portfelowe, który mieliśmy okazję przetestować na Mazowszu. Dzięki dotacji otrzymanej z MetLife Foundation, za pośrednictwem King Baudouin Foundation, rozszerzyliśmy również geograficzny obszar naszej działalności, uruchamiając nowe biuro terenowe w Łańcucie, które swym zasięgiem obejmie woj. podkarpackie.

Przedsiębiorczość na wsi była też przedmiotem projektu zleconego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi pn. „Koncepcja rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich”. Jego celem było upowszechnienie i szeroka konsultacja społeczna opracowanego kilka miesięcy wcześniej dokumentu Koncepcji. Przeprowadzone działania potwierdzają konieczność koordynacji polityk w odniesieniu do przedsiębiorczości na wsi i rekomendują opracowanie strategii w tym zakresie.

Poza działalnością pożyczkową Fundacja od dobrych kilku lat prowadzi ogólnopolskie kampanie edukacyjne, których celem jest podnoszenie świadomości mieszkańców wsi w zakresie zmian klimatu, w tym ich wpływu na

rolnictwo, sposobów zapobiegania oraz działań adaptacyjnych do zmian klimatycznych.

W tym roku nasze działania w tym obszarze skierowaliśmy również do przedsiębiorców. Współczesne przedsiębiorstwo odpowiada bowiem, nie tylko za wyzwania gospodarcze, ale również społeczne i środowiskowe. Projekt pn. „Przedsiębiorca z klimatem”, promujący efektywność energetyczną, zachęca przedsiębiorców do oszczędzania energii, stosowania niskonakładowych rozwiązań, które obniżają zużycie energii, a tym samym emisję CO₂ do atmosfery.

Fundacja kontynuuje i wspiera działania na rzecz gospodarki niskoemisyjnej, w tym zastosowanie odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich. Tradycyjnie już promujemy biogazownie rolnicze, jako instalacje, które nie tylko rozwiązują problemy środowiskowe, ale również podnoszą niezależność energetyczną gospodarstw rolnych i obszarów wiejskich. Mamy nadzieję, że zrealizowany projekt pn. „Biogazownia rolnicza – sprawa publiczna”, skierowany do przedstawicieli samorządów, pomógł im w uzupełnieniu wiedzy na temat odnawialnych źródeł energii, w tym funkcjonowania biogazowni. Uświadomił on również gminom konieczność pilnego przygotowania projektów dotyczących zaopatrzenia w energię, jak również przygotowania kadr do prowadzenia projektów energetycznych.

Wzorem lat ubiegłych kształciliśmy również doradców rolnych z wojewódzkich i powiatowych ośrodków doradztwa rolniczego, tym razem pogłębiając ich wiedzę

na temat wykorzystania produktu ubocznego z biogazowni, jakim jest poferment.

Nowym działaniem jest projekt pn. „Lokalne ekologiczne inicjatywy obywatelskie RAZEM DLA ŚRODOWISKA”, rozwiązujące lokalne problemy środowiskowe i angażujące w nie lokalne społeczności. Są to niewielkie działania inwestycyjne, którym towarzyszą działania edukacyjne. Pierwsza edycja obejmuje 20 inicjatyw m.in.: projekty termomodernizacyjne, ochronę i monitorowanie zagrożonych gatunków, budowę hydrofitowej oczyszczalni ścieków, akcję oczyszczania Narwi.

W roku 2015 zorganizowaliśmy również dwa konwersatoria z cyklu „Polska wieś w XXI wieku”.

Konwersatorium „Czy możliwa jest zrównoważona intensyfikacja w rolnictwie?” zainteresowało zarówno jej przeciwników, zwracających uwagę na zakłócenia w ekosystemie jako skutek uprzemysłowienia i specjalizacji

rolnictwa, jak również zwolenników tzw. Integrowanej Produkcji, jako warunku zapewnienia „bezpieczeństwa żywnościowego”.

Dużym zaciekawieniem cieszyło się także kolejne konwersatorium „Kultura na wsi”, zainspirowane pracą „Opowieści sółtysa” autorstwa Stefana Szota, nagrodzoną w VI edycji naszego konkursu „Polska wieś – dziedzictwo i przyszłość”.

Kierunki te planujemy kontynuować w kolejnych latach.

W imieniu Zarządu składamy serdeczne podziękowania wszystkim pracownikom Fundacji, Radzie oraz naszym partnerom i współpracownikom, za wkład i zaangażowanie w podejmowane przez nas działania.

Zarząd
Fundacji na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa

Misją Fundacji jest wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a w szczególności przedsiębiorczości i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy oraz zapewnienia równych szans kobietom, osobom bezrobotnym i młodzieży.

Misja Fundacji realizowana jest poprzez działalność mikropożyczkową i dotacje inwestycyjne na tworzenie i rozwój małych przedsiębiorstw na terenach wiejskich; programy rozwoju lokalnego, publikacje, opracowania i specjalistyczne raporty społeczno-ekonomiczne, obrazujące stan polskich obszarów wiejskich.

DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA

DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

„Koncepcja rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich”

Okres realizacji: grudzień 2014 – marzec 2015

Źródło finansowania: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Odbiorcy: ministerstwa i urzędy centralne, agencje rządowe, samorząd terytorialny, uczelnie wyższe i instytuty badawcze, samorządy rolnicze, związki i organizacje społeczno-zawodowe, organizacje pozarządowe, organizacje przedsiębiorców i pracodawców oraz instytucje rynku pracy

W toku przygotowań do realizacji nowej perspektywy finansowej (2014-2020) Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zleciło Fundacji na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa upowszechnienie, konsultację, i weryfikację

„Koncepcji systemowego wsparcia przedsiębiorczości na obszarach wiejskich”, której współautorem była FDPA.

Konsultacje przyjęły formę 6 konferencji makroregionalnych, zorganizowanych przez FDPA w okresie od stycznia do końca lutego 2015 r. pod nazwą „Przedsiębiorczość na wsi – współczesne wyzwania i koncepcja rozwoju”, które odbyły się w Lublinie, Poznaniu, Krakowie, Toruniu, Radomiu i Wrocławiu.

W konferencjach regionalnych uczestniczyło ponad 900 osób. Wśród zaproszonych gości znaleźli się przedstawiciele: organizacji społecznych i gospodarczych, instytucji upowszechniających informacje o pomocy Unii Europejskiej w Polsce, przedsiębiorców, uczelni wyższych, przedstawicieli samorządów terytorialnych wszystkich szczebli, pracowników ośrodków doradztwa rolniczego oraz innych podmiotów zaangażowanych we wspieranie przedsiębiorczości i tworzenie właściwych warunków dla jej rozwoju na obszarach wiejskich.

Równolegle prowadzone były konsultacje *Koncepcji* na szczeblu centralnym. Fundacja zwróciła się z prośbą o zaopiniowanie jej przez Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarię Prezesa Rady Ministrów,

kluczowe w tej kwestii resorty oraz ok. 50 instytucji bezpośrednio lub pośrednio związanych z problematyką przedsiębiorczości na wsi: uczelni wyższych, instytutów badawczych, szkół i placówek rolniczych, doradztwa rolniczego, związków i organizacji społeczno-zawodowych, organizacji przedsiębiorców i pracodawców, ogólnopolskich organizacji pozarządowych.

Podsumowanie konsultacji nastąpiło w formie ogólnopolskiej konferencji zorganizowanej 11 marca 2015 r. w Pałacu Prezydenckim.

Wnioski z projektu zawarto w publikacji pokonferencyjnej „Przedsiębiorczość na wsi – współczesne wyzwania i koncepcja rozwoju”. Poniżej przedstawiono wybrane wnioski i rekomendacje:

1. Środowisko społeczno-ekonomiczne i uwarunkowania przestrzenne obszarów wiejskich są, znacznie trudniejsze niż w miastach, co ma wpływ na charakter przedsiębiorczości wiejskiej, jej formy, wielkość przedsiębiorstw, ramy instytucjonalne i sposoby wspierania przedsiębiorczości poprzez instrumenty polityki publicznej.
2. Głównym celem działań powinno być wspieranie procesu dywersyfikacji ekonomicznej na obszarach wiejskich, tworzenie pozarolniczych miejsc pracy, przed wszystkim poprzez zakładanie mikro- i małych przedsiębiorstw. W wielu przypadkach takie pozarolnicze miejsca pracy są także czynnikiem podtrzymującym działalność rolniczą na danym terenie.
3. Wspieranie tworzenia tego typu przedsiębiorstw musi iść w parze z wspieraniem ich żywotności, a więc ich trwałości i rozwoju.

4. Rosnąca część środków w ramach WPR (II filar: *Rural development*) powinna być przeznaczana na cele „nierolnicze”: odchodzenie od rolnictwa w małych gospodarstwach i przesuwanie ich zasobów rolniczych do większych gospodarstw, tworzenie alternatywnych miejsc pracy (nierolniczych), wspieranie innowacyjnej i efektywnej wielozawodowości (*pluriactivity*) łączącej działalność rolniczą i nierolniczą.
5. Przedsiębiorczość wiejska i wzmacnianie żywotności ekonomicznej obszarów wiejskich powinny być przedmiotem uwagi i oddziaływania różnych polityk krajowych i wspólnotowych. Koordynacja i dążenie do osiągnięcia synergii tych polityk jest sprawą kluczową.
6. Nowoczesna przedsiębiorczość jest oparta na wiedzy, w tym na wiedzy naukowej. Nawet bardzo małe firmy mogą być producentami zaawansowanych technicznie wyrobów i współpracować z dużymi korporacjami.
7. W Polsce ważną barierą rozwoju przedsiębiorczości jest niechęć do współdziałania, oddolnego tworzenia instytucji ułatwiających przedsiębiorczość, brak zaufania i ogólnie słabość tzw. kapitału społecznego. Ten kapitał jest szczególnie ważny w środowisku wiejskim, gdzie brakuje tak bogatej sieci instytucji

formalnych, jaka występuje na obszarach zurbanizowanych. Tam gdzie producenci (w tym rolnicy) działają w niewielkiej skali, są rozdrobnieni i rozproszeni, znaczenie form współdziałania i współpracy wyraźnie wzrasta.

9. Z konsultacji społecznych wynika, że najpilniejszych zmian wymaga otoczenie regulacyjne; w zakresie regulacji niezbędne są reformy ułatwiające przedsiębiorcom codzienną działalność. Zmiany powinny prowadzić do ułatwienia interpretacji i stosowania przepisów oraz zwiększenia zaufania przedsiębiorcy do instytucji państwowych. Należy dążyć przede wszystkim do stabilizacji przepisów poprzez redukcję niepotrzebnych unormowań, ich uproszczenie i ograniczenie swobody interpretacyjnej.
10. W zakresie współpracy i podnoszenia konkurencyjności, promowane powinny być wszelkiego rodzaju

inicjatywy mające na celu wspieranie innowacyjnych działań na rzecz gospodarki opartej na wiedzy i edukujące przedsiębiorców o korzyściach, wynikających z postawy konkurencyjnej.

11. Wśród najbardziej istotnych, a tym samym najpilniejszych do realizacji obszarów wsparcia przedsiębiorczości zaliczyć można również poprawę koordynacji systemu instytucji wspierających przedsiębiorczość wiejską, dążenie do uproszczenia dostępu do informacji o podmiotach na rynku oraz ich oferty.
12. Podczas wszystkich dyskusji nad wsparciem przedsiębiorczości wiejskiej podkreślano fundamentalne znaczenie systemu edukacji *przedsiębiorczej*, potrzebę weryfikacji programów nauczania pod tym kątem, szkolenie nauczycieli, nacisk na praktyki zawodowe dla uczniów, wykorzystanie praktyków życia gospodarczego w nauczaniu w szkole i na uczelniach wyższych.

VI edycja konkursu „Polska wieś – dziedzictwo i przyszłość”

Okres realizacji: listopad 2014 – maj 2015

Źródło finansowania: środki własne Fundacji

Uczestnicy: mieszkańcy wsi, przedstawiciele świata nauki, studenci, dziennikarze, regionaliści, publicyści

Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa od 7 lat ogłasza **konkurs na prace dotyczące polskiego rolnictwa i obszarów wiejskich** pod nazwą „Polska wieś - dziedzictwo i przyszłość”.

Celem konkursu jest promocja polskiego rolnictwa, tematyki związanej z obszarami wiejskimi i dziedzictwem kulturowym oraz wzbogacenie debaty publicznej na temat polskiej wsi.

W **VI edycji** konkursu zgłoszono łącznie **44 prace** (12 prac w pierwszej i 22 w drugiej kategorii). Wśród nadesłanych opracowań znalazły się: powieści, monografie, pamiętniki, prace historyczne, zbiory opowiadań, wspomnienia. Ich autorami byli: lokalni liderzy, naukowcy, pracownicy ośrodków kultury, nauczyciele, dzieje-

pisarze, regionaliści.

W kategorii pierwszej, obejmującej prace naukowe, popularno-naukowe i inne prezentujące szczególnie inspirowane i innowacyjne spojrzenie na problematykę rozwoju wsi nie przyznano nagrody.

W kategorii drugiej, w której złożono prace prezentujące dorobek kulturowy kraju i regionu, opisujące inicjatywy lokalne, dziedzictwo historyczne wsi (monografie wsi, archiwalne zbiory zdjęć stanowiące element dokumentacji, pamiętniki) oraz prace ilustrujące przykład sukcesu w rozwoju polskiej wsi, laureatem został pan Stefan Szot, autor pracy pt. **„Opowiadania sołtysa”**. Jest to zbiór historii, które jak podkreśla prof. Roch Sulima – „oddają realia etnograficzne, napisane są ze sporą kulturą literacką, co widać m.in. w umiejętności wykorzystywania gwary, której użycie nie popada w kolizję z narracją prowadzoną w polszczyźnie literackiej. Teksty napisane są w konwencji, która nawiązuje do dobrych wzorów ludowej humorystyki z sowizdrzańskim konceptem skierowanym przeciw nieomyślności i niepodważalnej powadze władzy, przeciw jej jawnym uzurpacjom”.

W maju 2015 r. odbyła się gala wręczenia nagród. FDPA sfinansowała nie tylko nagrodę pieniężną dla laureata, ale również wydanie jego książki w Wydawnictwie Naukowym Scholar i wprowadzenie jej na rynek księgarski. W czasie gali, na której promowano książkę, jej fragmenty odczytał aktor – Pan Andrzej Bauman. Gali towarzyszyło **VII konwersatorium pt. „Kultura wsi”**.

VI konwersatorium z cyklu „Polska wieś w XXI wieku”

pt. „Czy możliwa jest zrównoważona intensyfikacja w rolnictwie?”

Termin: 14 maja 2015

Źródło finansowania: środki własne Fundacji

Uczestnicy: przedstawiciele instytucji publicznych, ośrodków doradztwa rolniczego, organizacji pozarządowych, środowiska naukowe, media

Szóste konwersatorium z cyklu „Polska wieś w XXI wieku” zostało poświęcone zrównoważonej intensyfikacji produkcji rolnej.

Mieliśmy okazję gościć Pana Philipa Lymbery (Compassion in World Farming UK), który promował swoją książkę pt. *Farmageddon. Rzeczywisty koszt taniego mięsa*. W swoim wystąpieniu pt. „Intensyfikacja hodowli zwierząt i rolnictwa to rozwój niezrównoważony” zwrócił uwagę na problem marnotrawienia zasobów. Pan Philip Lymbery uważa, że współczesne pokolenia żyją ponad stan, naruszając zasoby przyszłych pokoleń.

Według Philipa Lymbery, iluzoryczna jest promowana jako model dla Europy, zrównoważona intensyfikacja rolnictwa, która faktycznie sprowadza się do jego uprzemysłowienia i wąskiej specjalizacji. Jej efektem są: zakłócenia w ekosystemie (np. wymieranie pszczoł i innych zapylaczy), wyjaławianie gleb na skutek stosowania pestycydów, przewaga upraw roślinnych nad hodowlą, zakłócenie stosunków wodnych. Konieczne są działania podnoszące świadomość konsumentów, promujące żywność dobrej jakości, produkowaną z zachowaniem zasad dobrostanu zwierząt, ograniczające marnotrawstwo zasobów na każdym etapie łańcucha dostaw. Taki model byłby też szansą na rozwój małych rodzinnych gospodarstw.

Prof. dr hab. Edward Majewski (Szkola Główna Gospodarstwa Wiejskiego) zaprezentował zagadnienie „**Rolnik w pułapce intensywnej nierównowagi**”.

Podsumowaniem prezentacji były trzy tezy:

- Integrowana Produkcja (IP) – jest systemem zgodnym z paradygmatem Trwałego (*Sustainable*) Rozwoju, a jednocześnie zdolnym do zapewnienia „bezpieczeństwa żywnościowego”.
- Koncepcja IP jest odpowiedzią nauki i praktyki rolniczej na wyzwania wobec rolnictwa formułowane przez społeczeństwo, politykę gospodarczą, a także samych rolników – pożądane by w miarę możliwości wykorzystać siły ułatwiające realizację tych wyzwań.

VII konwersatorium z cyklu „Polska wieś w XXI wieku”

pt. „Kultura wsi”

Termin: 28 maja 2015

Źródło finansowania: środki własne Fundacji

Uczestnicy: przedstawiciele instytucji publicznych, ośrodków doradztwa rolniczego, organizacji pozarządowych, środowiska naukowe, media

- Rolnicy gospodarują w warunkach intensywnej, permanentnej, krótko- i długookresowej nierównowagi. Kolejny temat pn. **„Zrównoważona intensyfikacja rolnictwa w warunkach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej”** omówiła dr Iwona Nurzyńska z Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa, Polskiej Akademii Nauk. Zrównoważoną intensyfikację wskazała jako szansę na rozwiązanie kwestii bezpieczeństwa żywnościowego świata. Do osiągnięcia tego celu niezbędna jest realizacja spójnej polityki na rzecz zrównoważonego rozwoju rolnictwa, podniesienie poziomu szeroko rozumianej innowacyjności w rolnictwie oraz wzrost nakładów na sferę R&D, stanowiącą jądro Systemu Wiedzy i Innowacyjności w Rolnictwie. Przedstawione opinie skłoniły uczestników spotkania do wygłaszania własnych refleksji i wymiany poglądów między różnymi środowiskami: przedstawicielami instytucji publicznych, naukowcami, doradcami rolnymi oraz działaczami III sektora. W spotkaniu wzięło udział ok. 60 osób. Patronat naukowy nad konwersatorium objął Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa w strukturze Polskiej Akademii Nauk.

Siódme konwersatorium z cyklu „Polska wieś w XXI wieku” odbyło się w Pałacu Staszica w Warszawie. Jego temat – **„Kultura wsi”** został zainspirowany pracą **„Opowieści sołtysa”** autorstwa **Stefana Szota**, nagrodzoną w VI edycji konkursu „Polska wieś – dziedzictwo

i przyszłość”. Wprowadzeniem do dyskusji były referaty prof. dr hab. Jana Adamowskiego z Instytutu Kulturoznawstwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz prof. dr hab. Izabelli Rylskiej z Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk.

Prof. dr hab. Adamowski przedstawił stan, zakres i formy współczesnej twórczości ludowej. Zaprezentował badania dotyczące m in. twórców ludowych, ich aktywności w poszczególnych województwach oraz rodzaju wykonywanej działalności. Prof. Izabella Rylska w swoim wystąpieniu próbowała odpowiedzieć na pytanie: jakie są kultury w gminie? Zaprezentowała najważniejsze pojęcia związane z socjologią kultury oraz różnorodność jej ujęć w badaniu kultury (jakościowej i ilościowej).

Dyskusja, jaka towarzyszyła konwersatorium, była okazją do prezentacji kultury zwłaszcza iwkowskiej. Z tego właśnie regionu pochodzili najliczniejsi uczestnicy spotkania. Grupa gości towarzyszyła swojemu byłemu już sołtysowi, a zarazem sąsiadowi, podczas wręczenia nagrody i promocji książki. Podczas konwersatorium przedstawiciele Iwkowej zaprezentowali lokalną działalność społeczno-kulturalną oraz spojrzenie na kulturę oczami jej twórców i zrazem uczestników.

Konwersatorium i dyskusję poprowadził prof. dr hab. Roch Sulima z Instytutu Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego.

DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

„Biogazownia rolnicza – sprawa publiczna”

Okres realizacji: marzec 2014 – czerwiec 2015

Dofinansowanie: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Odbiorcy: przedstawiciele gmin i innych szczebli samorządu terytorialnego

www: www.gmina.bio-gazownie.edu.pl

Projekt „Biogazowania rolnicza – sprawa publiczna” był kontynuacją działań zapoczątkowanych w 2014 roku. Zorganizowana kampania informacyjna miała na celu aktywizację gmin w zakresie prowadzenia polityki energetycznej na poziomie lokalnym, opartej na dywersyfikacji źródeł energii. Jednym z proponowanych kierunków była decyzja o powstaniu biogazowni rolniczej, która nie tylko rozwiązuje problemy środowiskowe, ale również jest stabilnym źródłem energii elektrycznej i ciepłej.

Projekt obejmował spektrum działań edukacyjnych:

- upowszechniano **dobre praktyki** i informacji na temat biogazowni, w zakresie aspektów prawnych, ekonomicznych i technologicznych, poprzez stronę internetową www.gmina.bio-gazownie.edu.pl,

- przygotowano **opracowanie „Biogazownia rolnicza – podręcznik dla samorządowca”** i przeprowadzono jej dystrybucję do każdej gminy wiejskiej i miejsko-wiejskiej,
- przygotowano i opublikowano **cykl artykułów sponsorowanych** i wywiad z przedstawicielami władz gmin na temat korzyści, jakie biogazownia przynosi gminie i jej mieszkańcom na stronie portalu www.samorząd.pap.pl.
- zorganizowano ogólnopolską **konferencję**.

Projekt był okazją do wzbogacenia debaty na temat biogazowni, przyczyn słabego rozwoju branży w stosunku do potencjału i oczekiwań rynku, spowodowanego m.in. brakiem wiedzy na temat biogazowni, zarówno wśród mieszkańców wsi jak i urzędników gminnych, niskimi cenami „zielonych” certyfikatów, rozproszeniem między resortami ministerialnymi odpowiedzialności za powo-

dzenie projektu biogazowni rolniczych i jednocześnie za działania dot. stabilnego systemu wsparcia, które miały poprawić warunki funkcjonowania tych instalacji.

Jednocześnie projekt promował korzyści środowiskowe wynikające z działania biogazowni, ich rolę w budowaniu niezależności energetycznej oraz minimalizację kosztów przesyłu energii. Ciepło z biogazowni stanowi alternatywę dla ciepła z prywatnych kotłów opalanych niewłaściwym materiałem.

Ciekawym pomysłem wydaje się być projekt spółdzielni energetycznej. Lokalni inwestorzy postrzegani w debacie jako najbardziej pożądani, ponoszą wspólnie ryzyko inwestycyjne znając teren i warunki. Uruchomienie spółdzielni energetycznej stanowić będzie reklamę tego typu modelu działania, reklamę która jest nadal niezbędna zarówno wśród samorządowców jak i mieszkańców gmin.

„Poferment nawozem dla rolnictwa”

Okres realizacji: grudzień 2014 – marzec 2015

Dofinansowanie: środki Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Partnerzy: Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego

Odbiorcy: rolnicy, mieszkańcy wsi, uczniowie szkół rolniczych, przedsiębiorcy, właściciele biogazowni

Poferment to pozostałość po procesie beztlenowej fermentacji metanowej, jaka powstaje w biogazowniach rolniczych. Dzięki jego wysokiej wartości nawozowej oraz obecności materii organicznej, zastępującej nawozy organiczne, jest pełnowartościowym produktem stosowanym do użytkowania gleby. Większe plony, zmniejszenie zapotrzebowania na nawozy mineralne i ograniczenie procesu wymywania azotanów to jedynie niektóre z zalet zastosowania pofermentu. Niestety wśród rolników jest mało znany, dlatego projekt „**Poferment nawozem dla rolnictwa**”, miał za zadanie zmienić ten stan rzeczy i upowszechnić innowacyjne badania z zakresu przygotowania i zagospodarowania pofermentu z biogazowni rolniczych. Projekt był skierowany w szczególności do doradców rolnych, rolników i producentów biogazu, jako elementu wsparcia zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i promocji odnawialnych źródeł energii OZE w rolnictwie.

W ramach przedsięwzięcia przeszkolono **40 doradców rolnych** z całej Polski, zorganizowana **16 seminariów informacyjnych**, w których wzięło udział ok. **800 osób**

rolników, doradców oraz przedsiębiorców posiadających biogazownie rolnicze oraz przedstawicieli szkół rolniczych. Ponadto w ramach projektu **został przygotowany podręcznik pt. „Poferment nawozem dla rolnictwa”** oraz tablice edukacyjne na temat wartości nawozowej pofermentu. **Materiały w nakładzie 2 000 egzemplarzy** zostały rozdyskrebowane do wszystkich wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego, rolników, przedstawicieli instytucji oraz agencji rządowych zainteresowanych tematem.

W kwietniu 2015 r. zorganizowano **ogólnopolską konferencję** zamykającą kampanię edukacyjno-szkoleniową na temat pofermentu. Była ona okazją do podsumowa-

nia projektu oraz dyskusji nad znaczeniem pofermentu dla rolnictwa. W dyskusji wzięły udział m.in. prof. dr hab. Anna Grzybek, która przybliżyła tematykę biogazowni i kwestie pofermentu, oraz pani dr inż. Magdalena Szymańska, która przedstawiła wykład pt. właściwości pofermentu z biogazowni. W ramach prezentacji zostały omówione między innymi cechy pofermentu, zasady jego stosowania oraz wyniki doświadczeń wazonowych prowadzonych przez dr Magdalenę Szymańską na roślinach nawożonych pofermentem.

Prezentacja na temat aspektów prawnych i technologicznych zagospodarowania pofermentu została przedstawiona przez dr inż. Alinę Kowalczyk-Juśko. Uczestnicy poznali najnowsze akty prawne dotyczące możliwości stosowania pofermentu, najbardziej efektywne sposoby jego aplikacji na polach oraz alternatywne metody jego wykorzystania.

Praktycznymi doświadczeniami związanymi z zagospodarowaniem pofermentu i uzyskaniem jego certyfikacji

podzielił się Mariusz Gołacki, prezes zarządu DMG Sp. z o.o. z Bioelektrownii w Koczergach.

Elementem konferencji był **panel pt. „Poferment kłopot czy zysk”**, który wywołał ożywioną dyskusję uczestników. Wypowiadali się przedstawiciele Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Rolnictwa, Instytutu Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, przedstawiciele niemieckiej biogazowni z Zittau, naukowcy oraz osoby prowadzące biogazownie.

W konferencji wzięło udział ponad **100 uczestników**, wśród których pojawiły się osoby reprezentujące ośrodki doradztwa rolniczego, agencje rządowe, organizacje pozarządowe, firmy biogazowe, jednostki badawcze i naukowe, uczelnie rolnicze, rolnicy, przedsiębiorcy zainteresowani tematem odnawialnych źródeł energii (OZE) w rolnictwie oraz media rolnicze.

EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA

„Przedsiębiorca z klimatem”

Okres realizacji: sierpień 2014 – październik 2016

Dofinansowanie: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Odbiorcy: przedsiębiorcy

www: www.przedsiębiorcazklimatem.pl

Celem projektu jest podnoszenie wiedzy w zakresie ograniczenia oddziaływania mikro, małych i średnich przedsiębiorstw na środowisko i zmiany klimatyczne, poprzez promowanie:

Projekt obejmował spektrum działań edukacyjnych:

- proekologicznych rozwiązań możliwych do zastosowania w każdym przedsiębiorstwie,
- prostych i niskonakładowych działań zmniejszających zużycie energii,
- możliwości zastosowania odnawialnych źródeł energii,
- korzystania z lokalnych zasobów i usług regionalnych przedsiębiorców.

W ramach projektu są realizowane działania informacyjno-edukacyjne z zakresu efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, zmierzające do ograniczenia zużycia energii i obniżenia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej.

W 2015 roku kontynuowaliśmy następujące działania projektowe:

- przeprowadzono **II etap szkolenia dla osób świadczących konsultacje** dla przedsiębiorców nt. zaleceń i rekomendacji z zakresu efektywności energetycznej,
- kontynuowano **konsultacje dla przedsiębiorców**, których przeprowadzono prawie **1 300**. Najczęściej poruszane przez przedsiębiorców tematy to: finansowanie inwestycji z zakresu efektywności energetycznej, instalacja odnawialnych źródeł energii, monitorowanie zużycia energii oraz sposoby na obniżenie jej zużycia w przedsiębiorstwie,

- **przygotowano poradnik** dla przedsiębiorców w nakładzie **10 000 egzemplarzy**, dzięki któremu przedsiębiorcy mogli zapoznać się z tematyką związaną z wpływem działalności przedsiębiorstw na środowisko i zmiany klimatu, poprawą efektywności energetycznej w firmie, zarządzania energią, finansowania inwestycji i odnawialnymi źródłami energii,
- przygotowano i ogłoszono **konkurs „Przedsiębiorca z klimatem”**, polegający na wyłonieniu przedsiębiorców, którzy wdrożyli najciekawsze niskonakładowe rozwiązania obniżające zużycie energii, działania zwiększające efektywność energetyczną lub wprowadzili nowy ekologiczny produkt lub usługi w swojej działalności (o zmniejszonym oddziaływaniu na środowisko, bądź zmniejszający zużycie energii). Rozstrzygnięcie planowane jest na początku 2016 roku. Nagroda główna to szkolenie wstępne w zakresie wdrażania standardu ISO 50001 – System Zarządzania Energią lub przeprowadzenie audytu energetycznego,
- przeprowadzono **700 ankiet** sprawdzających świadomość i wiedzę przedsiębiorców z efektywności energetycznej, sposobów obniżania zużycia energii, możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii, rodzaju kosztów energii i monitorowania jej zużycia oraz podstawowych pojęć związanych z energią. Zebrane dane zostaną opracowane w raporcie podsumowującym realizację projektu,

- prowadzone są również **ankiety pogłębiane**, na podstawie których udzielane jest wsparcie indywidualne, polegające na przekazywaniu konkretnych zaleceń dla poszczególnych przedsiębiorstw z zakresu wprowadzenia w firmie rozwiązań, które zmniejszą zużycie energii.

Projekt zainicjował zmiany w przedsiębiorstwach, zwrócił uwagę na korzyści płynące z większej efektywności energetycznej. Podsunął szereg rozwiązań, które nie muszą łączyć się z dużymi inwestycjami a które poprzez świadome nią zarządzanie i zmianę dotychczasowych nawyków obniżą zużycie energii, jak również koszty prowadzenia działalności gospodarczej.

W związku z przeznaczeniem w tym okresie programowania 2015-2020 znacznych środków na finansowanie poprawy efektywności energetycznej niezbędne jest prowadzenie projektów edukacyjno-informacyjnych, poprzez które zwiększana zostanie świadomość na temat wpływu przedsiębiorstw na zmiany klimatu oraz możliwych rozwiązań, mających na celu ich minimalizowanie. Projekt upowszechnia dobre praktyki w zakresie efektywności energetycznej i promuje proekologiczne postawy wśród społeczeństwa.

Projekt będzie kontynuowany w 2016 roku.

INICJATYWY NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA

„Lokalne ekologiczne inicjatywy obywatelskie RAZEM DLA ŚRODOWISKA”

Okres realizacji: sierpień 2015 – sierpień 2017

Dofinansowanie: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Odbiorcy: lokalne społeczności

www: www.przedsiębiorcazklimatem.pl

Celem projektu jest poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez zaangażowanie społeczności lokalnej w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Fundacja w ramach projektu „Lokalne ekologiczne inicjatywy obywatelskie – RAZEM DLA ŚRODOWISKA” realizuje **20 inicjatyw lokalnych** związanych z działaniami na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego. Projekty były zgłaszane do Fundacji przez lokalne organizacje, podmioty samorządu terytorialnego, świetlice, straże pożarne, szkoły, związek rolników, stowarzyszenia i fundacje.

Nasze inicjatywy są bardzo zróżnicowane pod względem tematycznym i obejmują działania związane m.in. z:

- ochroną i wzbogacaniem bioróżnorodności, poprzez odtwarzanie łąk kwietnych, zakładanie przy-szkolnych ogródków, zalesienia, tworzenie alejek dendrologicznych,
- ochroną i poznawaniem świata zwierząt m. in. monitorowaniem gatunków chronionych: kozicy i nie-

toperzy, tworzeniem i rozwojem pasiek, które zminimalizują zjawisko zanikania owadów zapylających,

- wspieraniem działań na rzecz ochrony wód i rozwiązywania problemów zanieczyszczania zbiorników wodnych, poprzez akcje czyszczenia rzek, budowy hybrydowej hydrofitowej oczyszczalni ścieków,
- zwiększaniem efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej takich jak: szkoły i świetlice, poprzez ich termomodernizację, wymianę części instalacji grzewczych, oświetlenia, czy stolarki okiennej i drzwiowej.

Wszystkie realizowane inicjatywy oprócz elementów inwestycyjnych posiadają wymiar edukacyjny i społeczny. Chcemy, aby sfinansowanie danej inwestycji zobowiązywało lokalną społeczność do podejmowania kolejnych działań podnoszących świadomość z zakresu problemów środowiska, atmosfery, klimatu i sposobów na ich rozwiązanie.

Wspólne rozwiązanie problemów w ramach inicjatyw powoduje zauważalną integrację środowisk lokalnych i wspólne działania na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego. W inicjatywy są zaangażowane różne grupy: nauczyciele, uczniowie, rodzice, rolnicy, organizacje pozarządowe oraz uczelnie.

INICJATYWY ZREALIZOWANE W 2015 ROKU

Okno na ekologię

Pomysłodawca: Szkoła Podstawowa w Jastrzębiku

Lokalizacja: Jastrzębik, Gmina Muszyna

Termin realizacji: sierpień 2015 – wrzesień 2015

Wydarzenie: wymiana stolarki okiennej i drzwi, zakup pojemnika do segregacji odpadów, działania edukacyjne

W ramach przedsięwzięcia wymieniono w Szkole Podstawowej w Jastrzębiku **17 okien i drzwi wejściowe**. Działania te polepszyły warunki nauki, obniżyły koszty ogrzewania pomieszczeń, zmniejszyły zużycie energii, co wpłynęło na redukcję emisji CO₂ do atmosfery i poprawę stanu środowiska naturalnego.

Przeprowadzono również zajęcia edukacyjne na temat oszczędzania energii i wody, segregowania odpadów oraz zastosowania odnawialnych źródeł energii. W tym

celu szkoła otrzymała **4 tablice edukacyjne** dla najmłodszych pt: segregowanie śmieci, oszczędzanie wody, oszczędzanie energii i odnawialne źródła energii. Dzieci w ramach warsztatów poszerzyły swoją wiedzę na temat odnawialnych źródeł energii, recyklingu i klimatu. Zajęcia przeprowadzili nauczyciele szkoły podstawowej w Jastrzębiku. W warsztatach wzięli udział **uczniowie klasy II i III**.

Dodatkowo zakupiono **16 modeli edukacyjnych** do samodzielnego składania m.in. stację meteo, eko baterię, elektrownię wiatrową, eko zegar, które będą służyły jako pomoce naukowe dla uczniów szkoły.

Energetyczna świetlica

Pomysłodawca: Ochotnicza Straż Pożarna w Wiśniewie

Lokalizacja: Wiśniew, Gmina Zambrów

Termin realizacji: sierpień 2015 – grudzień 2015

Wydarzenie: zakup i montaż pieca do ogrzewania pomieszczeń świetlicy

Inwestycja polegała na **zakupie i montażu nowoczesnego pieca do ogrzewania** pomieszczeń świetlicy. Piec opalany jest przez drzewo i pellet.

Pellet to paliwo z biomasy, wytwarzane z odpadów tartacznych przemysłu drzewnego, jak również w coraz większym stopniu z roślin energetycznych.

Dzięki zamontowaniu pieca w świetlicy w Wiśniewie zwiększyła się ilość spotkań mieszkańców Wiśniewa, zwłaszcza imprez dla lokalnej społeczności, organizowanych w okresie jesienno-zimowym.

Inwestycji towarzyszyły działania edukacyjne. W ramach przedsięwzięcia pn.: „Energetyczna świetlica” odbyły się **dwa spotkania edukacyjne** dla mieszkańców Wiśniewa i okolicznych gmin. Pierwsze obejmowało tematykę z zakresu **efektywności energetycznej i niskonakładowych rozwiązań obniżających zużycie energii**. Drugie spotkanie poświęcono **proekologicznym zachowaniom w życiu codziennym**. Uczestnikom zostały przekazane materiały informacyjne i edukacyjne. Oba spotkania przerodziły się w ożywioną dyskusję. Padła

również **propozycja powołania Koła Gospodyń Wiejskich w Wiśniewie**, które miałyby wzmocnić więzi społeczne, jak również szerzyć proekologiczne rozwiązania w gospodarstwach domowych.

Budkowanie sąsiedzkie w Radzikowie

Pomysłodawca: STOWARZYSZENIE „TĘCZA RADZIKÓW”

Lokalizacja: RADZIKÓW

Termin realizacji: wrzesień 2015 – grudzień 2015

Wydarzenie: piknik rodzinny, składanie i wieszanie budek dla ptaków

Stowarzyszenie „Tęcza Radzików” we współpracy z Fundacją na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa zorganizowały akcję „Budkowanie sąsiedzkie”.

Piknik rodzinny odbył się 19 września 2015 r. na terenie **osiedla Radzików**. Uczestniczyło w nim **ponad 100 osób**: mieszkańcy osiedla, lokalni przedsiębiorcy oraz przedstawiciele władz samorządowych.

Była to inicjatywa polegająca na własnoręcznym składaniu **budek lęgowych**, dzięki czemu wzrosła świadomość ekologiczna mieszkańców, a wspólne działania zintegrowały lokalną społeczność.

W punkcie o nazwie „**Ptasie stoisko**” można było porozmawiać z ornitologami, obejrzeć różne rodzaje gniazd, podejrzeć typy budek lęgowych dla poszczególnych gatunków. Stoisko cieszyło się dużą popularnością. Przygotowano też warsztaty z narzędziami, gdzie chętni mogli samodzielnie złożyć budkę i zabezpieczyć preparatem chroniącym drewno. Dla osób, które chciały nadać budkom indywidualny charakter stworzono stanowisko malarskie, gdzie czekały pędzle i różnokolorowe farby. Autorzy kolorowych budek wzięli udział w **konkursie plastycznym** na najładniejszy ptasi domek. Podczas pikniku odbył się również konkurs na najszybciej złożoną budkę. Laureaci otrzymali nagrody związane z ptasią tematyką.

Poza warsztatami i konkursami uczestników pikniku zaproszono na **wieszanie budek** oraz spacer ornitologiczny po osiedlu Radzików. Ornitolog – Paweł Pstrokoński przybliżał mieszkańcom gatunki ptaków żyjące na terenie ich osiedla, a spacerowicze mogli przyglądać im się za pomocą lornetek. Z kolei ornitolog – Marcin Siuchno pomagał

zawieszać przygotowane wcześniej budki, które wielu uczestników powiesiło w bezpośrednim sąsiedztwie swoich mieszkań. Pod każdą została umieszczona tabliczka informująca o rodzaju budki i potencjalnych ptasich mieszkańcach. W ramach projektu na terenie osiedla rozwieszono **140 sztuk budek lęgowych różnego typu**.

Akcja budkowania spotkała się z bardzo pozytywnym odbiorem ze strony mieszkańców osiedla Radzików. Do Stowarzyszenia „Tęcza Radzików” nieustannie są kierowane pytania o kolejne edycje wydarzenia. Kolorowe budki pięknie prezentują się wśród drzew, dając powód do refleksji nad losem ptaków żyjących w najbliższej okolicy.

Budowa hybrydowej hydrofitowej oczyszczalni ścieków

Pomysłodawca: osoba prywatna

Lokalizacja: Poisdów, Gmina Kock

Termin realizacji: sierpień 2015 – listopad 2015

Wydarzenie: budowa oczyszczalni ścieków oraz przygotowanie ścieżki edukacyjnej

W ramach inicjatywy **wybudowano hybrydową hydrofitową oczyszczalnię ścieków**, która przyczyni się do rozwiązania problemu **zagospodarowania ścieków bytowych pochodzących ze szkoły w Poisdowie**. Przygotowano również ścieżkę edukacyjną z myślą o 180 uczniach.

Oczyszczalnie hydrofitowe to wysokosprawne systemy biologicznego oczyszczania ścieków. W ich skład wchodzi złoże zasiedlone roślinami wodolubnymi, dzięki którym następuje mechaniczne oczyszczanie ścieków. Oczyszczalnia zapewni wieloletnią ochronę środowiska i przyczyni się do poprawy czystości wód podziemnych.

Inwestycji towarzyszyły działania edukacyjne. Przygotowano **ścieżkę edukacyjną** opisującą następujące elementy oczyszczalni:

- osadnik wstępny, którego zadaniem jest mechaniczne oczyszczanie ścieków,
- dwa złoże hydrofitowe (gruntowo-roślinne) z miskanem olbrzymim i wierzbą wiciową, których zadaniem jest biologiczne oczyszczanie ścieków,
- p-filtr wypełniony naturalną skałą wapienną, którego zadaniem jest chemiczne usuwanie fosforu,
- oczko wodne, które jest odbiornikiem ścieków oczyszczonych, odpływających z hybrydowej oczyszczalni hydrofitowej.

Świetlica z klimatem

Pomysłodawca: Ochotnicza Straż Pożarna w Wyszynie

Lokalizacja: Wyszyna, Gmina Stara Biała

Termin realizacji: luty 2015 – sierpień 2015

Wydarzenie: remont dachu

Przedsięwzięcie polegało na **wymianie poszycia dachowego** budynku Ochotniczej Straży Pożarnej. Służy on społeczności lokalnej do organizowania szeregu spotkań, imprez okolicznościowych, festynów i wszelkich wydarzeń sportowych i kulturalnych.

Inwestycja miała na celu poprawienie stanu technicznego budynku i zwiększeniu jego efektywności energetycznej. Dzięki inwestycji obniżono koszty związane z ogrzewaniem pomieszczeń i zużycie energii, co pozytywnie wpłynęło na stan środowiska naturalnego.

Inwestycji towarzyszyły działania edukacyjne adresowane do mieszkańców Wyszyny i okolicznych gmin.

Strażacy z Ochotniczej Straży Pożarnej w Wyszynie zorganizowali **5 spotkań tematycznych**:

- „Nie dla czadu” – 32 uczestników
- „Instalacje fotowoltaiczne” – 25 uczestników
- „Pierwsza pomoc i zasady jej udzielania” – 27 uczestników
- „Czad cichy zabójca”, „Wypalanie traw” – 23 uczestników
- „Zagrożenia wynikające z występowania podtopień przez rzekę Wierzbicę i sposoby zabezpieczania i usuwania skutków” – 20 uczestników.

PROGRAM POŻYCZKOWY

Program Pożyczkowy FDPA

Fundusz pożyczkowy FDPA od lat wspiera finansowo przedsiębiorców, którzy decydują się inwestować i rozwijać swoje firmy. Realizowane przez nas programy pożyczkowe mają na celu zachęcanie do zakładania i rozwijania własnych działalności gospodarczych, pomoc w ich prowadzeniu, podnoszeniu ich konkurencyjności, oraz tworzeniu nowych miejsc pracy. Zapewniamy wsparcie finansowe w formie niskooprocentowanych pożyczek, które mają na celu zaspokojenie inwestycyjnych, obrotowych i doraźnych potrzeb finansowych drobnych firm. Nasza działalność pożyczkowa prowadzona jest za pośrednictwem siedmiu oddziałów zlokalizowanych na terenie województw: mazowieckiego – w Płocku, Siedlcach i Radomiu, podlaskiego – w Zambrowie, zachodniopomorskiego – w Połczynie Zdroju, małopolskiego – w Nowym Sączu, oraz nowo otwartego biura w województwie podkarpackim – w Łańcucie.

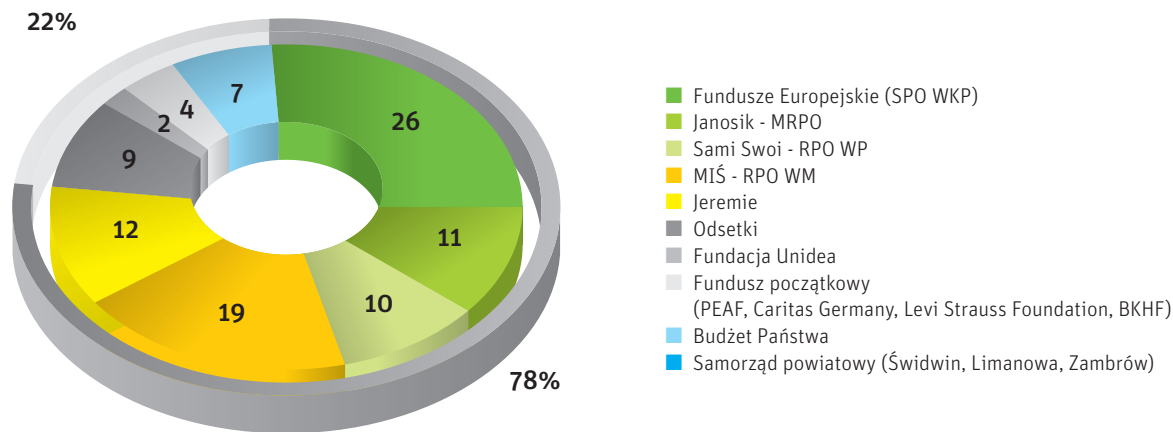
Rok 2015, podobnie jak kilka poprzednich, był dla nas rokiem intensywnej pracy nad realizacją projektów pożyczkowych dofinansowanych przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych:

1. **Fundusz Pożyczkowy Janosik** – dofinansowany w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.
2. **Fundusz Pożyczkowy Sami Swoi** – dofinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla woj. podlaskiego.
3. **Fundusz Pożyczkowy MIŚ** – dofinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla woj. mazowieckiego.
4. **Fundusz Pożyczkowy dla Województwa Mazowieckiego w ramach inicjatywy JEREMIE** – dofinansowany w formie pożyczki globalnej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla woj. mazowieckiego, przeznaczony na finansowanie start-upów
5. **Fundusz Pożyczkowy dla Województwa Zachodniopomorskiego w ramach inicjatywy JEREMIE** – dofinansowany w formie pożyczki globalnej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla woj. zachodniopomorskiego
6. **Fundusz pożyczkowy REP z poręczeniem portfelowym JEREMIE** – dofinansowany już po raz drugi w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla woj. mazowieckiego.

Źródła finansowania Funduszu Pożyczkowego FDPA

Na koniec 2015 r. wartość kapitału pożyczkowego pozostającego w dyspozycji FDPA wynosiła ponad 93,2 mln zł. Z czego ponad 73,4 mln zł, a więc blisko 80%, zaangażowane było w pożyczki. Współczynnik strat wynosił 0,1% przy łącznej kwocie wypłaconych od początku działalności pożyczek wynoszącej ponad 341 mln zł. Łączna liczba wypłaconych od początku działalności funduszu pożyczek to blisko 7,3 tys., a średnia wartość to ponad 46,5 tys. zł.

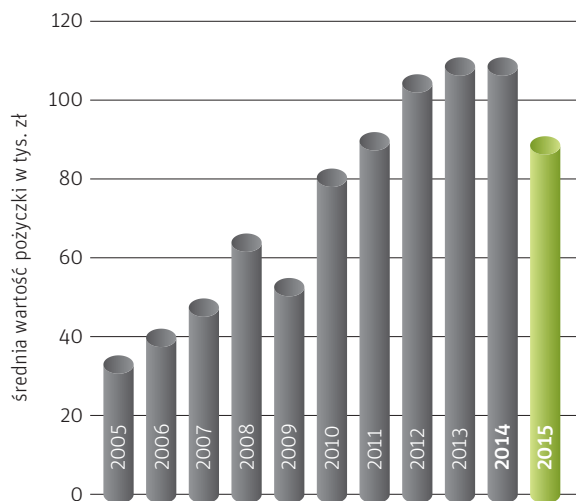
Ponad trzy czwarte funduszu pożyczkowego FDPA pochodzi od Unii Europejskiej. Jednak dotacje pozyskane z Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2007-2013, stanowiące blisko 51% kapitału pożyczkowego mają charakter zwrotny i są jedynie powierzone w zarządzanie na określony czas.

Rys. 1. Struktura kapitału pożyczkowego.

Średnia wartość pożyczki

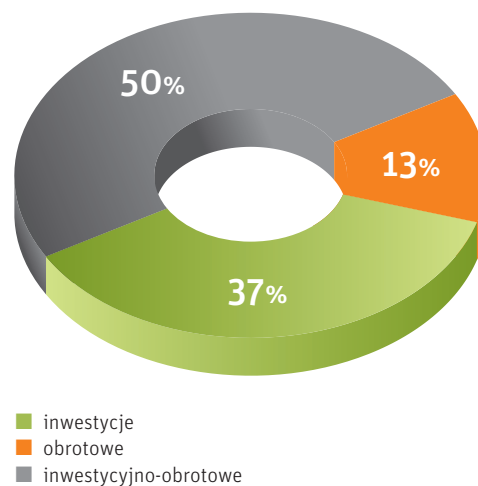
W 2015 r. wypłaciliśmy 424 pożyczki na łączną kwotę ponad 37,5 mln zł. Oznacza to wzrost akcji pożyczkowej przy porównaniu ogólnej wartości wypłaconych pożyczek w stosunku do roku 2014 o 11,5%. W analizowanym okresie spadła średnia wartość pożyczek wypłacanych ze 110 tys. zł w 2014 r. do 88,5 tys. zł w roku 2015 (spadek o 19,5%).

Rys. 2. Średnia wartość pożyczki.

Cel pożyczki

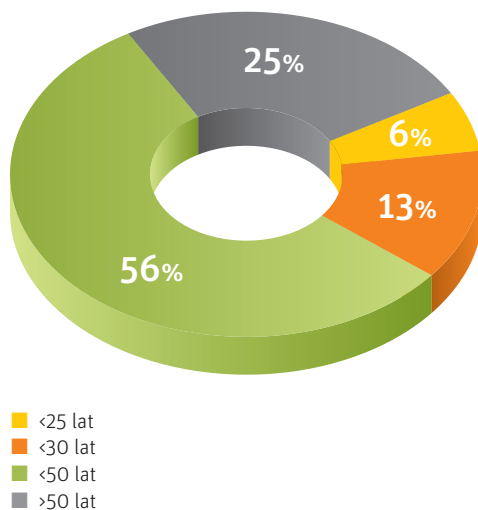
Wśród wypłaconych w 2015 r. pożyczek dominowały pożyczki przeznaczone na tzw. cele mieszane, a więc finansujące zarówno cele obrotowe jak i inwestycje. Stanowiły one niespełna 50% wszystkich udzielonych przez nas pożyczek. Na pożyczki inwestycyjne przeznaczono 37%, a na pożyczki obrotowe 13% kapitału wypłaconego ogółem w 2015 r.

Rys. 3. Cel pożyczki.

Wiek pożyczkobiorcy

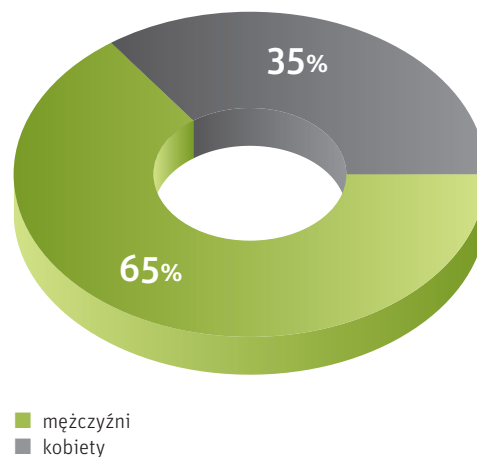
Odbiorcami naszych pożyczek, podobnie jak w latach ubiegłych, były głównie osoby w przedziale wiekowym 30-50 lat – stanowiły one 56% wszystkich klientów. Drugą pod względem liczebności grupę stanowili pożyczkobiorcy w przedziale wiekowym 50+ (25%), a najmniej liczną grupę, podobnie jak w latach ubiegłych, stanowiły osoby poniżej 25 roku życia (6%).

Rys. 4. Wiek pożyczkobiorcy.

Płeć pożyczkobiorcy

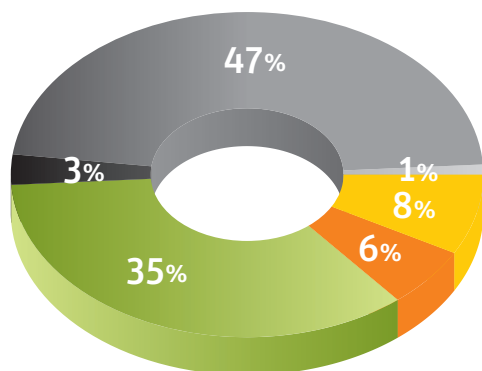
Wśród przedsiębiorców, którzy zaciągnęli u nas pożyczkę w 2015 r., nadal dominowali mężczyźni stanowiąc ponad 65% ogółu pożyczkobiorców. Sytuacja ta utrzymuje się bez zmian od kilku lat.

Rys. 5. Płeć pożyczkobiorców.

Typ działalności gospodarczej

Niemal 47% finansowanych przez nas działalności gospodarczych było związanych z usługami. To znaczny wzrost w stosunku do roku ubiegłego, w którym firmy usługowe stanowiły drugą co do liczebności grupę odbiorców usług finansowych FDPA (36%). Prawie 35% działalności spośród kredytowanych była powiązana z handlem. Około 8% naszych pożyczkobiorców to firmy produkcyjne, 6% to firmy budowlane, a 3% naszych klientów działa w branży transportowej.

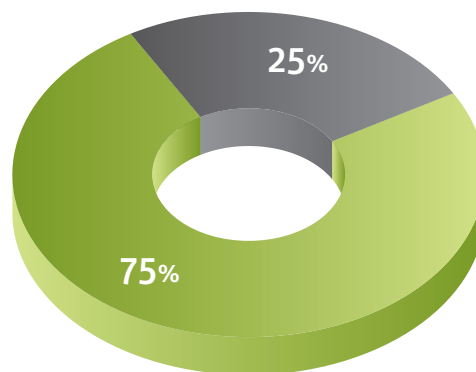

- produkcja – PKD 10-33 ????
- budownictwo – PKD 41-43
- handel – PKD 45-47
- transport – PKD 49-53
- pozostałe usługi – PKD 55-96
- inne rodzaje działalności – PKD 97-99

Rys. 2. Typ działalności gospodarczej.

Status działalności

Blisko 75% środków z pożyczek zostało przeznaczonych na dofinansowanie działalności gospodarczych funkcjonujących na rynku powyżej dwóch lat. Nowopowstałe przedsiębiorstwa stanowiły 25% ogółu finansowanych działalności gospodarczych. Podobnie było w 2014 roku.

- działalność kontynuowana
- działalność rozpoczynana

Rys. 7. Status działalności.

Rok 2015 był bardzo udany dla naszej działalności pożyczkowej. Dzięki dofinansowaniu z Fundacji MetLife udało nam się uruchomić nowe biuro terenowe w woj. podkarpackim, w Łąncucie, co w zdecydowany sposób usprawniło obsługę południowej Polski, dając nam tym samym możliwość zwiększenia efektywności realizowanych na tym terenie projektów pożyczkowych. Wzrost akcji pożyczkowej o 11,5% daje nam podstawy do optymizmu na przyszłe lata funkcjonowania.

Nazwa Firmy: **Mac Tadeusz Firma Handlowo-Usługowa „Górnica”**
 Beneficjent: Tadeusz Mac
 Rok założenia: 1996
 Lokalizacja: Husów (woj. podkarpackie)

O FIRMIE

Pan Tadeusz Mac rozpoczął prowadzenie działalności 20 lat temu od założenia niewielkiego sklepu spożywczego w rodzinnej miejscowości Husów. Kilkanaście lat temu zastanawiał się jak rozwinąć swoją firmę, a ponieważ jego pasją jest gotowanie, postanowił połączyć ją z prowadzeniem biznesu.

Stworzył obiekt przeznaczony dla 200 osób, w którym organizowane są imprezy okolicznościowe: wesela, chrzciny, studniówki, spotkania integracyjne. Podczas imprez można posmakować tradycyjnych potraw regionalnych, w których przygotowaniu bierze udział osobiście właściciel firmy. Wszystkie produkty do przygotowania potraw są ekologiczne. Świetna kuchnia, przystępne ceny, zaangażowanie właściciela oraz dbałość o szczegóły spowodowały, że lokal ma rezerwacje z wyprzedzeniem na dwa kolejne lata.

W 2015 r. firma rozpoczęła budowę kompleksu usługowo-gastronomicznego. Korzystałem z własnych środków finansowych, ale niestety były one niewystarczające i w tym momencie nieocenione okazało się wsparcie Fundacji. Dzięki finansowaniu udzielonemu przez FDPA realizacja inwestycji przebiega zgodnie z planem.

Pożyczka została przeznaczona na finansowanie budowy nowopowstającego obiektu gastronomiczno-hotelowego z zapleczem konferencyjnym. Inwestycja znajduje się w miejscowości Husów, kilkaset metrów od lokalizacji funkcjonującej sali weselnej, w miejscu, gdzie roztacza się przepiękna panorama widokowa na miasto Łańcut i okolice. Z tarasu widokowego można zobaczyć porośnięte zielenią wzgórza oraz ekologiczne elektrownie wiatrowe.

PLANY ...

Właściciel, Pan Tadeusz, nie chce podawać konkretnego terminu oddania obiektu do użytku. Ma jednak nadzieję, iż będzie to rok 2017. Klienci już pytają o możliwość rezerwacji – zainteresowanie jest ogromne.

Nazwa Firmy: **MS Serwis Mariusz Skwierczyński Stanisław Skwierczyński Spółka Cywilna**
Beneficjent: Mariusz Skwierczyński i Stanisław Skwierczyński
Rok założenia: 2012
Lokalizacja: Siedlce (woj. mazowieckie)

O FIRMIE

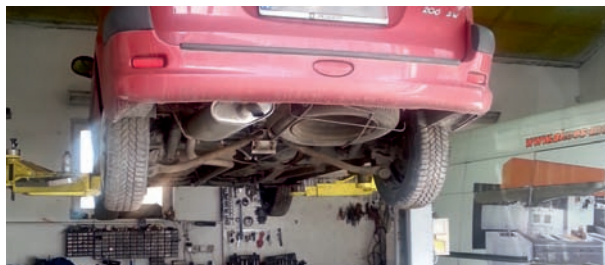
FHU MS Serwis Mariusz Skwierczyński Stanisław Skwierczyński Spółka Cywilna została założona w 2012 roku przez dwóch braci. Prowadzona jest z wielką pasją i zaangażowaniem współwłaścicieli. Firma zajmuje się naprawą i konserwacją pojazdów mechanicznych. Właściciele spółki posiadają kilkunastoletnie doświadczenie zawodowe podparte wykształceniem kierunkowym. Specjalizują się w naprawach elektrycznych, mechanicznych, jak również naprawach i uszczelnianiu klimatyzacji samochodowych. Od początku działalności stale inwestują w rozwój warsztatu dbając o wizerunek firmy i jakość świadczonych usług. Swoją ciężką pracą i dokładnością starają się pozyskać grono stałych zaufanych klientów, u których mogą liczyć na dalsze polecenia i rekomendacje.

Początkowo działalność prowadzona była w warsztacie dwustanowiskowym, jednak rosnące zapotrzebowanie na nasze usługi i chęć podnoszenia ich jakości skłoniły nas do dalszego rozwoju. Posiadane warunki lokalowe na tym etapie okazały się niewystarczające. Postanowiliśmy wybudować na własnej działce, zlokalizowanej tuż obok siedziby dotychczasowego warsztatu, nową, większą halę. Poszukując finansowania dotarliśmy do Biura Terenowego w Siedlcach, gdzie przedstawiono nam ofertę i zachęcono do skorzystania z niej.

Środki finansowe z pożyczki przeznaczone zostały na budowę hali z konstrukcji stalowej o łącznej powierzchni 216 m².

PLANY ...

W dalszej perspektywie, dążąc do podnoszenia standardów oferowanych usług i ich kompleksowości, planujemy zakup nowego, coraz to bardziej specjalistycznego wyposażenia oraz rozszerzenie oferty o usługi napraw samochodów dostawczych do 3,5 tony.

Nazwa Firmy: **Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „ANTA” Anna Karpińska**
 Beneficjent: Anna Karpińska
 Rok założenia: 2009
 Lokalizacja: Drawsko Pomorskie (woj. zachodniopomorskie)
 Strona www: **www.anta-drawsko.pl**

O FIRMIE

Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „ANTA” powstało w 2009 roku. Impulsem do założenia działalności na własny rachunek była chęć ucieczki z państwowej posady, która nie stwarzała możliwości rozwoju. Pani Anna Karpińska zauważyła, że mieszkańcy jej miasta mają problem z dostępem do drewna opałowego. Wykorzystując tę lukę na rynku postanowiła założyć firmę, która rozwiąże problemy mieszkańców, a jej samej da możliwości samorealizacji. Dzięki wsparciu i doświadczeniu współmałżonka prowadzącego własną działalność gospodarczą udało się zrealizować plany. Firma oferuje całoroczną obsługę w zakresie sprzedaży drewna opałowego i kominkowego wraz z jego transportem. W ciągłej sprzedaży jest również drewno suche, wstępnie sezonowane, a następnie dosuszane do wilgotności 25% w wysokotemperaturowej suszarni. Surowiec

do produkcji pozyskiwany jest z Lasów Państwowych i posiada odpowiednie certyfikaty jakościowe.

Klienci mają możliwość zakupu wysokiej jakości drewna dostępnego w różnych wymiarach i gatunkach. Pełna oferta jest dostępna na stronie: www.anta-drawsko.pl. Wszystkie zamówienia są realizowane w możliwie naj-
 szybszym terminie, przy zachowaniu atrakcyjnych cen. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „ANTA” posiada długo-
 letnie doświadczenie, profesjonalny park maszynowy, magazyn surowca i gotowego produktu oraz, co najważ-
 niejsze, wielu zadowolonych klientów.

*Dynamiczny rozwój firmy, nawiązanie kontaktów z odbior-
 cami zagranicznymi skłoniły nas do przeprowadzenia
 inwestycji polegającej na budowie wysokotemperatu-
 rowej suszarni drewna. Dzięki temu firma może oferować
 całoroczną sprzedaż wysokiej jakości suchego drewna.*

Do tej pory sezonowanie drewna było bardzo czasochłonne i zależne od pogody. Uruchomienie suszarni pozwoliło sprostać wysokim wymaganiom jakościowym klientów zagranicznych, a przede wszystkim utrzymać stały poziom produkcji. W chwili obecnej firma sprzedaje 10 000 metrów przestrzennych rocznie suchego drewna opałowego i kominkowego, z czego ponad 50% procent produkcji trafia na eksport – głównie do Niemiec i Belgii. Pojawia się również coraz więcej lokalnych klientów detalicznych stawiających na wygodę.

Dzięki środkom finansowym uzyskanym z Fundacji, do której trafiliśmy z polecenia zaprzyjaźnionej firmy, mogliśmy przeprowadzić kolejną inwestycję w postaci budowy drugiej komory suszarniczej. Inwestycja ta przyczyni się do dwukrotnego zwiększenia produkcji i pozwoli obsłużyć kolejnych kontrahentów.

PLANY ...

W chwili obecnej firma zatrudnia 13 pracowników. Zwiększenie produkcji niesie za sobą konieczność zwiększenia zatrudnienia. W związku z tym Pani Anna planuje zmodernizować pomieszczenia socjalne w siedzibie firmy, a w dalszej kolejności wymienić park maszynowy.

Nazwa Firmy: **Niepubliczne Przedszkole „Mali Odkrywcy” Ewelina Wójs**
 Beneficjent: Ewelina Wójs
 Rok założenia: 2015
 Lokalizacja: Nowy Sącz (woj. małopolskie)

***„Najważniejszy jest dla nas rozwój i dobra zabawa
Twojej pociechy”***

O FIRMIE

Niepubliczne przedszkole „Mali Odkrywcy” to miejsce opieki nad dziećmi w wieku od 2,5 do 5 lat, którego pomysłodawczynią i właścicielką jest Pani Ewelina Wójs – pedagog z pasją. *„Ukończenie odpowiednich studiów, doświadczenie zawodowe, jakie zdobyłam oraz duże zapotrzebowanie lokalnego rynku dały mi możliwości utworzenia własnej firmy. Po uzyskaniu dotacji z PUP w Nowym Sączu oraz pozyskaniu środków z funduszu pożyczkowego „Janosik” w pełni dostosowałam lokal i z dniem 7.09.2015r. otworzyłam własne niepubliczne przedszkole.”*

„Obecnie uczęszcza do niego 23 dzieci i trwa rekrutacja na nowy rok szkolny. Zainteresowanie jest duże, więc przewiduję pełne obłożenie mojej placówki po wakacjach. Maksymalnie przedszkole może przyjąć do 40 dzieci”.

Poza zajęciami dydaktycznymi przedszkole oferuje zajęcia dodatkowe: naukę języka angielskiego, logopedię, rytmikę, taniec, dziecięcą matematykę i wiele innych. Wszystko po to, aby najmłodsi, pod okiem fachowców, rozwijali swoje umiejętności i talenty.

W przedszkolu są organizowane okolicznościowe imprezy m.in. pasowanie na przedszkolaka, mikołajki, bal karnawałowy, dzień dziecka, dzień babci oraz zakończenie przedszkola. Ponadto został wprowadzony unikalny kalendarz imprez przedszkolnych – dni niecodzienne np. dzień urody, czekolady, dobrych uczynków, uśmiechu. Świątowane są także urodziny przedszkolaków, organizowane wycieczki plenerowe, spotkania z ciekawymi osobami oraz comiesięczny teatrzyk kukiełkowy.

W związku z tym, że pieniądze uzyskane z dotacji z Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Sączu nie były wystarczającą pomocą, aby sfinansować plan utworzenia niepublicznego, postanowiłam szukać dodatkowego wsparcia w postaci pożyczki. Porównywałam oferty różnych instytucji finansowych i pożyczka w FDPA okazała się najlepszym rozwiązaniem. Starterzy na rynku usług finansowych mają

pod górkę, ale w FDPA otrzymałam pomoc, jaka była mi potrzebna: fachową poradę i tanią pożyczkę.

Udzielona przez FDPA pożyczka została przeznaczona na adaptację lokalu oraz zakup wyposażenia.

PLANY ...

W przyszłości Pani Ewelina planuje zaadoptować teren przylegający bezpośrednio do przedszkola i stworzyć duży plac zabaw, który pozwoli wychowankom placówki na uczestniczenie w zajęciach ruchowo-sportowych w formie zabawy na powietrzu. Ponadto planuje zapraszać do przedszkola osoby o różnej profesji, aby mogły opisać wykonywany zawód, np. lekarza, pszczelarza, rzeźbiarza, malarza, krawcową itp. Planowane są również wyjścia do galerii oraz muzeum, aby dzieci mogły przybliżyć sobie historię miasta poprzez sztukę. *„Wiem, że muszę dbać o infrastrukturę przedszkola, ale przede wszystkim o dobre wychowanie moich podopiecznych”.*

Nazwa Firmy: **STUDIO URODY IWONA PODSĘDEK**
 Beneficjent: Iwona Podsędek
 Rok założenia: 2015
 Lokalizacja: Płock (woj. mazowieckie)

O FIRMIE

Salon „You&I” Studio Urody Iwona Podsędek to nowy punkt na mapie usług kosmetycznych w Płocku, który działa od sierpnia 2015 r. Oferta obejmuje:

- przekłuwanie obydwu uszu jednocześnie,
- przedłużanie rzęs Noble Lashes
- zabiegi modelujące sylwetkę
- makijaż permanentny
- zabiegi pielęgnacyjne
- rekonstrukcję brwi
- bio tatuaż
- wizaż

Pani Iwona posiada zdolności artystyczne i doświadczenie w malarstwie, dzięki czemu makijaż jej autorstwa jest prawdziwym dziełem sztuki. Mimo, stosunkowo krótkiego doświadczenia, właścicielka firmy może pochwalić się zajęciem III miejsca na Mistrzostwach Polski w Makijażu Permanentnym oraz wieloma innymi wyróżnieniami w konkursach dla wizażystów. Jest fachowcem docenianym zarówno przez trenerów makijażu, jak i jej klientki.

Dziś zabiegi kosmetyczne przestały być ekskluzywnym kaprysem. Są częścią stylu życia każdego, kto dba o swoje zdrowie i kondycję. Salon You&I to miejsce, w którym klient zregeneruje ciało, zadba o zdrowie, odpręży się i zrelaksuje.

Rozpoczęcie własnego biznesu zawsze wiąże się ze sporą inwestycją finansową. Miałam pomysł, odbyłam szkolenia, wybrałam lokal, który spełniał kryteria, miałam również część środków na uruchomienie firmy, ale zbyt mało, by stworzyć miejsce, o którym marzyłam. Zaczęłam szukać finansowania. Najlepszą propozycję pożyczki na start uzyskałam w biurze terenowym FDPA w Płocku. Warunki okazały się bezkonkurencyjne w porównaniu do tych, proponowanych mi wówczas przez banki i inne instytucje udzielające pożyczek. Musiałam skorzystać!

Wsparcie finansowe przeznaczyłam na przystosowanie lokalu na potrzeby prowadzonej działalności oraz zakup surowców i materiałów niezbędnych do prowadzenia studia.

PLANY ...

Obecnie firma rozwija się bardzo dobrze. Zainteresowanie moimi usługami i ilość klientów przerosła moje oczekiwania. Pozycja firmy na rynku lokalnym umacnia się, a liczba klientów rośnie z każdym tygodniem. Mam nadzieję, że w niedalekiej przyszłości „You&I Studio Urody Iwona Podśudek” zostanie wiodącą, renomowaną marką na rynku usług kosmetycznych mojego miasta, a potem liderem powiatu i województwa.

Nazwa Firmy: **Karol Gregorczyk ELEKTRO-LAND PHU**
 Beneficjent: Karol Gregorczyk
 Rok założenia: 2015
 Lokalizacja: Radom (woj. mazowieckie)

O FIRMIE

Pan Karol Gregorczyk pracował w różnych firmach. Miał doświadczenie i kontakty w branży montażu instalacji elektrycznych, monitoringu, dozoru i itp.

Doświadczenie, determinacja, przedsiębiorczość i namowa rodziny skłoniły go do podjęcia decyzji o stworzeniu własnej firmy.

W 2015 rozpoczął działalność – otworzył firmę Karol Gregorczyk ELEKTRO-LAND PHU. Działa w obszarze usług i handlu w branży elektrycznej i elektronicznej. Świadczy usługi z zakresu elektryki (instalacje, systemy oświetlenia) i elektroniki (systemy dozoru, monitoringu i telewizji przemysłowej oraz systemy automatyki) z wykorzystaniem najnowocześniejszych rozwiązań dla firm i osób fizycznych.

Bierze udział w szkoleniach dla elektromonterów. Uczestniczy w targach elektroniki przemysłowej i użytkowej podglądając tam najnowsze rozwiązania i trendy. Otworzony przez niego sklep i hurtownia ma już grupę stałych klientów. Fachowa wiedza i doradztwo poszerza stale to grono klientów.

Chciałem rozwijać firmę, ruszyć z odpowiednią ilością towaru i szerokim asortymentem. Własny kapitał i dotacja

z PUP były niewystarczające aby zrealizować te zamierzenia. Na rynku nie ma instytucji, które chciałyby rozmawiać o finansowaniu, tak młodego podmiotu jak moja firma. Podczas realizacji zlecenia montażu instalacji u jednego z klientów – także startera – dowiedziałem się, że Fundacja wspiera w rozwoju takie firmy jak moja. On sam skorzystał

z oferty dla nowo otwartych firm. Udałem się do biura terenowym Fundacji, a tam kompetentna, fachowa i profesjonalna obsługa pozwoliła mi pozyskać środki na bardzo korzystnych warunkach. W ciągu niespełna kilku dni po pierwszym spotkaniu pieniądze z pożyczki znalazły się na koncie mojej firmy.

Pieniądze z pożyczki przeznaczyłem na zakup mebli i wyposażenia do magazynu. Pozostałą część przeznaczyłem na poszerzenie asortymentu w sklepie i hurtowni. Pierwsza część inwestycji zwiększyła jakość pracy, druga przyczyniła się do poszerzenia grupy odbiorców i zwiększenia sprzedaży.

PLANY ...

W najbliższym czasie chcę zintensyfikować sprzedaż przez Internet. Konieczna jest inwestycja w odpowiednie do tego narzędzia. Przez ten kanał dystrybucji chciałbym powiększyć zasięg odbiorców mojej oferty. Zrealizowane zlecenia już procentują. Dobrze obsłużeni klienci polecają moją firmę kolejnym. Będę musiał pomyśleć o zmianie modelu obsługi, ponieważ działając sam nie utrzymam tak wysokiego poziomu zadowolenia klientów. Na te wszystkie działania niezbędny będzie kapitał. Mam nadzieję na dalszą owocną współpracę z Fundacją.

Nazwa Firmy: **Anna Śledziewska Przedszkole Niepubliczne „JAGÓDKI”**
 Beneficjent: Anna Śledziewska
 Rok założenia: 2015
 Lokalizacja: Zambrów ul. Ostrowska 13C (woj. podlaskie)

O FIRMIE

Od czerwca 2015 r. prowadzę Przedszkole Niepubliczne pod nazwą „Jagódki”. Zajmujemy się pracą wychowawczą, edukacyjną oraz opiekuńczą dzieci od 3 do 6 lat. Przedszkole prowadzone jest z wielką pasją i zaangażowaniem zarówno moim jak i moich pracowników.

Nasze Przedszkole to miejsce, gdzie dzieci mogą rozwijać swoje zainteresowania, zdobywać wiedzę i umiejętności, które pozwolą im na udany start w szkole i w życiu. Dzięki wielu zróżnicowanym zajęciom nauczyciele i rodzice będą w stanie odpowiednio pokierować dzieckiem, aby wzmacniać jego potencjał i wrodzone predyspozycje.

Nauczyciele w „Jagódkach” to młodzi, kreatywni i pełni pomysłów ludzie z pasją i powołaniem do pracy z dziećmi. Są oni świadomi tego, jak odpowiedzialne mają zadanie. To od nich zależy pierwszy, i zdaniem wielu, najważniejszy etap kształcenia człowieka. Nasi nauczyciele są zaangażowani i zmotywowani do swojej pracy, wykonują ją z niezwykłą satysfakcją i starannością, mając na uwadze indywidualne potrzeby dzieci.

Do przedszkola uczęszcza 19 dzieci, które korzystają z wielu zajęć, są to: gimnastyka korekcyjna, logopedia, język angielski, zajęcia z anglojęzycznym lektorem, rytmika oraz zajęcia plastyczne i ze zdrowego żywienia.

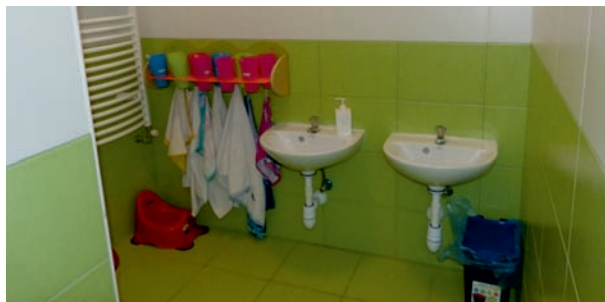
Przedszkole posiada własną kuchnię, w której są przygotowywane posiłki zgodnie z jadłospisem ustalonym przez dietetyka.

W tym roku postanowiłam pozyskać nowe środki na inwestycję. Do skorzystania z pomocy finansowej Fundacji skłoniło mnie niskie oprocentowanie, niewielka ilość formalności oraz opinie osób, które już skorzystały z oferty fundacji. Ze środków została przeprowadzona modernizacja budynku, wyremontowane zostały sale oraz zakupiono odpowiednie wyposażenie sal zajęciowych, kuchni i łazienek tak, aby stworzyć dzieciom jak najlepsze warunki by mogły czuć się wyjątkowo podczas pobytu w naszym przedszkolu.

PLANY ...

Planujemy wyremontować drugie piętro budynku, aby dostosować tam salę do zajęć terapeutycznych, takich jak logopedia czy gimnastyka. Ponadto chcemy wyposażić przedszkole w więcej zabawek i przede wszystkim sprzęt interaktywny – tablicę interaktywną do nauki języka angielskiego oraz interaktywny dywan edukacyjny. Oprócz tego planujemy zrobić salę sensoryczną.

Nazwa Firmy: **Gabinet weterynaryjny Vita-Vet**
 Beneficjent: Natalia Guzowska
 Rok założenia: 2015
 Lokalizacja: Warszawa, Sucharskiego 4 (woj. mazowieckie)

O FIRMIE

Gabinet weterynaryjny Vita-Vet został uruchomiony w grudniu 2015 roku. Świadczymy usługi lecznicze głównie dla małych zwierząt, psów i kotów oraz zwierząt egzotycznych. Nasza oferta obejmuje: profilaktykę zdrowia, kontrolne badania krwi i moczu, zabiegi pielęgnacyjne, badania kliniczne, zabiegi operacyjne, jak sterylizacja, kastracja, mastektomia, wycinanie guzów, czipowanie zwierząt oraz farmakoterapię zaburzeń zachowań psów i kotów.

Pani Natalia Guzowska od pierwszego roku studiów weterynaryjnych pracowała jako wolontariusz w różnych lecznicach aby pomagać i uczyć się zawodu od praktykujących lekarzy. Po trzecim roku studiów potrafiła już samodzielnie wykonywać proste zabiegi chirurgiczne. Po obronie pracy magisterskiej i uzyskaniu upragnionego dyplomu lekarza weterynarii od razu zatrudniła się w jednej z warszawskich lecznic, aby realizować swoją wielką pasję, jaką jest „leczenie zwierząt”.

Zawsze chciałam pracować na własny rachunek, gdyż wtedy człowiek wybiera własną drogę i styl pracy by samemu decydować z kim współpracuje, ile przyjmuje zleceń i na jakich zasadach je realizuje. Jak wiadomo rozpoczęcie własnego biznesu w tej branży wymaga dość wysokich nakładów finansowych. Na początku udało mi

się znaleźć wystawiony na sprzedaż dobrze prosperujący gabinet weterynaryjny na warszawskim Bemowie, którego właścicielka przechodziła na emeryturę. Niestety moje skromne oszczędności były za niskie aby odkupić firmę. Zaczęłam szukać finansowania. Najlepszą propozycję na start otrzymałam w FDPA w Warszawie. Warunki na których został mi przydzielony kredyt okazały się bezkonkurencyjne w porównaniu do ofert banków. Postanowiłam skorzystać.

Wsparcie finansowe, jakie uzyskałam od Fundacji przeznaczyłam na wykup istniejącego Gabinetu oraz na zakup sprzętów i materiałów niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej.

PLANY ...

Obecnie firma rozwija się bardzo prężnie. Z moich usług korzystają dotychczasowi pacjenci byłej właścicielki oraz liczna grupa nowo pozyskanych klientów. W przyszłości planuję przekształcić gabinet w całodobowo działającą klinikę oraz zakupić bardziej specjalistyczny sprzęt, który pozwoli mi na wykonywanie bardziej kompleksowego zakresu usług.

PODSUMOWANIE FINANSOWE

AKTYWA	Stan (w zł i gr.) na dzień:	
	31.12.2014 r.	31.12.2015 r.
Aktywa trwałe	42 899 903,61	48 692 418,29
Rzeczowe aktywa trwałe	3 501 555,90	3 364 107,18
Środki trwałe	3 501 555,90	3 364 107,18
grunty (w tym prawo wieczystego użytkowania gruntu)	1 032 805,11	1 032 549,75
budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej (w tym spółdzielcze prawo do lokalu)	2 331 976,97	2 262 264,17
urządzenia techniczne i maszyny	24 596,04	14 849,61
środki transportu	97 026,28	42 239,44
inne środki trwałe	2 794,66	1 273,21
inwestycje w obce środki trwałe	12 356,84	10 931,00
Należności długoterminowe	39 361 147,86	45 303 511,34
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	37 199,85	24 799,77
Aktywa obrotowe	48 656 229,66	51 811 206,16
Zapasy	9 774,98	0,00
Należności krótkoterminowe	22 410 560,37	24 633 489,70
z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty do 12-tu miesięcy	888,40	59 947,37
inne należności	22 409 671,97	24 573 542,33
Inwestycje krótkoterminowe	26 048 496,78	26 853 373,47
Rozliczenia międzyokresowe krótkoterminowe	187 397,53	324 342,99
RAZEM AKTYWA	91 556 133,27	100 503 624,45

PASYWA

Fundusze własne

Fundusz statutowy

Fundusz zapasowy

Fundusz zapasowy działalności statutowej

Fundusz zapasowy działalności gospodarczej

Fundusz rezerwowý działalności pożyczkowej

Zysk (Strata) netto za rok obrotowy

Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania

Zobowiązania długoterminowe

Zobowiązania wobec pozostałych jednostek

kredyty i pożyczki

inne (pozostałe)

Zobowiązania krótkoterminowe

Zobowiązania krótkoterminowe wobec pozostałych jednostek

kredyty i pożyczki

zobowiązania z tyt. dostaw i usług o okresie wymagalności do 12 m-cy

zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń

zobowiązania z tytułu wynagrodzeń

inne zobowiązania

Fundusze specjalne

Fundusze pożyczkowe

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Rozliczenia międzyokresowe

Inne rozliczenia międzyokresowe krótkoterminowe

RAZEM PASYWA

Stan (w zł i gr.) na dzień:

31.12.2014 r.

40 303 265,24

1 190 978,52

3 885 983,99

3 141 301,23

744 682,76

33 816 544,88

1 409 757,85

51 252 868,03

4 483 939,63

4 483 939,63

135 291,81

4 348 647,82

46 484 932,25

3 643 126,51

39 016,74

61 173,81

182 655,15

107 602,89

3 252 677,92

42 841 805,74

42 832 837,81

8 967,93

283 996,15

283 996,15

91 556 133,27

31.12.2015 r.

40 458 154,39

1 190 978,52

3 673 191,26

2 849 946,55

823 244,71

33 961 781,78

1 632 202,83

60 045 470,06

7 636 689,59

7 636 689,59

96 279,85

7 540 409,74

52 133 257,60

4 191 446,16

39 013,68

41 444,62

155 895,46

105 954,91

3 849 137,49

47 941 811,44

47 932 772,85

9 038,59

275 522,87

275 522,87

100 503 624,45

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT za rok obrotowy 2015

Wyszczególnienie	Kwoty (w zł i gr.) za okres:	
	01.01.2014 r. – 31.12.2014 r.	01.01.2015 r. – 31.12.2015 r.
Przychody nieodpłatnej działalności statutowej	411 875,24	517 349,16
Koszty nieodpłatnej działalności statutowej	890 253,08	817 927,78
Wynik finansowy nieodpłatnej działalności statutowej	-478 377,84	-300 578,62
Przychody netto ze sprzedaży usług	5 037 633,87	5 492 321,82
Przychody działalności pożyczkowej	4 763 123,13	4 852 694,27
Przychody netto ze sprzedaży usług	274 510,74	639 627,55
Koszty sprzedanych usług	3 268 338,84	3 821 115,96
Koszty działalności pożyczkowej	3 032 047,90	3 205 385,49
Koszt wytworzenia sprzedanych usług	236 290,94	615 730,47
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	1 769 295,03	1 671 205,86
Koszty ogólnozakładowe, w tym:	233 044,50	160 798,88
amortyzacja	2 155,31	1 814,34
zużycie materiałów i energii	22 105,58	13 404,77
usługi obce	77 706,99	67 079,09
podatki i opłaty	3 666,84	7 920,61
wynagrodzenia	101 365,95	48 768,68
ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	21 581,67	16 790,26
podróże służbowe	1 820,52	1 877,62
pozostałe koszty	2 641,64	3 143,51
Zysk (strata) na działalności operacyjnej: statutowej i gospodarczej	1 057 872,69	1 209 828,36
Pozostałe przychody operacyjne	250 386,86	318 060,06
Pozostałe koszty operacyjne	107 911,88	122 780,90
Zysk z działalności operacyjnej	1 200 347,67	1 405 107,52
Przychody finansowe	913 658,05	447 225,94
Koszty finansowe	310 026,87	1 013,63
Zysk z działalności statutowej i gospodarczej	1 803 978,85	1 851 319,83
Zysk (strata) brutto	1 803 978,85	1 851 319,83
Podatek dochodowy	394 221,00	219 117,00
Zysk (strata) netto	1 409 757,85	1 632 202,83

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Rady Fundacji,
Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania finansowego Fundacji na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa z siedzibą w Warszawie, ul. Gombrowicza 19, na które składa się:

1. wprowadzenie do sprawozdania finansowego,
2. bilans sporządzony na dzień 31.12.2015 r., który po stronie aktywów i pasywów zamyka się sumą **100.503.624,45 zł**,
3. rachunek zysków i strat za okres od 01.01.2014 r. do 31.12.2015 r. wykazujący zysk netto w wysokości **1.632.202,83 zł**,
4. dodatkowe informacje i objaśnienia.

Za sporządzenie zgodnego z obowiązującymi przepisami sprawozdania finansowego odpowiedzialny jest Zarząd Fundacji.

Zarząd Fundacji na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa jest zobowiązany do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., Nr 0, poz. 330 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o rachunkowości”.

Naszym zadaniem było zbadanie i wyrażenie opinii o zgodności tego sprawozdania finansowego z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunko-

wości oraz czy rzetelnie i jasno przedstawia ono, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację majątkową i finansową, jak też wynik finansowy Fundacji oraz prawidłowości ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę jego sporządzenia.

Badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- rozdziału 7 ustawy o rachunkowości;
- krajowych standardów rewizji finansowej, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce;
- ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. 1991 nr 46, poz. 203 z późn. zm.).

Badanie sprawozdania finansowego zaplanowaliśmy i przeprowadziliśmy w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, pozwalającą na wyrażenie opinii o sprawozdaniu. W szczególności badanie obejmowało sprawdzenie poprawności zastosowanych przez jednostkę zasad (polityki) rachunkowości i znaczących szacunków, sprawdzenie – w przeważającej mierze w sposób wrywkowy – dowodów i zapisów księgowych, z których wynikają liczby i informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym, jak i całościową ocenę sprawozdania finansowego.

Uważamy, że badanie dostarczyło wystarczającej podstawy do wyrażenia miarodajnej opinii.

Naszym zdaniem, zbadane sprawozdanie finansowe, obejmujące dane liczbowe i objaśnienia słowne:

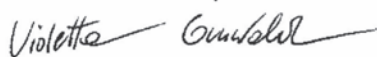
1. przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej badanej jednostki na dzień 31.12.2015 roku, jak też jej wyniku finansowego za rok obrotowy od 01.01.2015 r. do 31.12.2015 r.,
2. zostało sporządzone zgodnie z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
3. jest zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami Statutu Fundacji.

Warszawa, 18 marca 2016 r.

Kluczowy Biegły Rewident

Violetta Grunwald
Biegły Rewident
Nr ew. 13102

Violetta Grunwald

Biegły Rewident
Nr ew. 13102

**Instytut Studiów Podatkowych
Modzelewski i Wspólnicy-AUDYT Sp. z o.o.,**

Warszawa

ul. Kaleńska 8
Nr ewidencyjny 2558

INSTYTUT STUDIÓW PODATKOWYCH
MODZELEWSKI I WSPÓLNICY - AUDYT Sp. z o.o.
04-367 Warszawa, ul. Kaleńska 8
Tel. (022) 517-30-70, (022) 517-30-60
Fax: (022) 517-30-71
NIP 113-23-06-021

**Jerzy Lewandowski
Wiceprezes Zarządu**

Biegły Rewident
Nr ew. 2219

**Jerzy Lewandowski
Wiceprezes Zarządu**

Biegły Rewident
Nr ew. 2219

skan z oryginału dokumentu

ZESPÓŁ FUNDACJI I KONTAKT

Rada Fundacji

Przewodniczący Rady
Wiceprzewodniczący Rady
Sekretarz Rady
Członek Rady
Członek Rady
Członek Rady
Członek Rady

prof. dr hab. Jerzy Wilkin
dr Andrzej Hałasiewicz
Urszula Budzich-Tabor
dr Krzysztof Mularczyk
Wojciech Paciorkiewicz
dr Piotr Gradziuk
Grzegorz Galusek

Zarząd Fundacji

Prezes Zarządu
Wiceprezes Zarządu

Monika Szymańska
Katarzyna Sabarańska

Pracownicy Fundacji

BIURO W WARSZAWIE

ul. Gombrowicza 19, 01-682 Warszawa
tel.: 22 864 03 90, fax: 22 864 03 61
e-mail: fdpa@fdpa.org.pl

Główna księgowa
Księgowa
Koordynator finansowy
Specjalista ds. monitoringu i windykacji
Specjalista ds. rozliczeń funduszu pożyczkowego

Ewa Kurek
Agnieszka Wołek
Marek Skowronek
Paulina Sabarańska
Anna Chmura

Specjalista ds. pożyczek
Analityk pożyczkowy
Analityk pożyczkowy
Kierownik działu rozwoju obszarów wiejskich i promocji
Specjalista ds. rozwoju obszarów wiejskich
Starszy specjalista ds. projektów szkoleniowo-doradczych
Asystentka zarządu/Sekretarka

Martyna Sawka
Monika Mondzelewska
Joanna Szymczak
Karolina Witeska-Chmielewska
Sylwia Konopacka-Bąk
Ewa Stygienko
Paulina Dymińska

BIURO TERENOWE W NOWYM SĄCZU (woj. małopolskie)

ul. Tarnowska 28, 33 -300 Nowy Sącz
tel./faks: 18 441 35 66, 18 441 36 32
e-mail: nowysacz@fdpa.org.pl
Kierownik biura terenowego
Starszy oficer pożyczkowy

Elżbieta Petryla
Łukasz Pasiut

BIURO TERENOWE W SIEDLCACH (woj. mazowieckie)

ul. Starowiejska 37, 08-110 Siedlce
tel./faks: 25 644 66 15
e-mail: siedlce@fdpa.org.pl
Kierownik biura terenowego
Oficer pożyczkowy
Oficer pożyczkowy

Katarzyna Bułakowska
Magdalena Mlonek
Edyta Włodarczyk

BIURO TERENOWE W PŁOCKU (woj. mazowieckie)

ul. Nowy Rynek 8 lok. 24/25, 09-402 Płock
tel./faks: 24 268 90 60
e-mail: plock@fdpa.org.pl
Kierownik biura terenowego
Starszy oficer pożyczkowy

Maria Lemanowicz-Owsik
Agnieszka Stobiecka

BIURO TERENOWE W RADOMIU (woj. mazowieckie)

ul. Gazowa 4/211, 26-600 Radom

tel.: 48 332 14 90

e-mail: w.makulski@fdpa.org.pl

Kierownik biura terenowego

Starszy oficer pożyczkowy

Witold Makulski

Aneta Kibler

BIURO TERENOWE W ZAMBROWIE (woj. podlaskie)

ul. Fabryczna 3a p.15, 18-300 Zambrów

tel.: 86 276 01 56

e-mail: zambrow@fdpa.org.pl

Kierownik biura

Oficer pożyczkowy

Marta Orłowska

Dorota Danilczuk

BIURO TERENOWE W POŁCZYNIĘ ZDRÓJ (woj. zachodniopomorskie)

ul. Koszalińska 8a, 78-300 Połczyn Zdrój

tel./faks: 94 366 33 30

e-mail: polczyn@fdpa.org.pl

Kierownik biura

Oficer pożyczkowy

Małgorzata Kubiak

Irena Domitrz

BIURO TERENOWE W ŁAŃCUCIE (woj. podkarpackie)

ul. Wałowa 4, 37-100 Łańcut

tel.: 607 416 418

e-mail: lancut@fdpa.org.pl

Kierownik biura

Sławomir Kluz

Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa

ul. Gombrowicza 19

01-682 Warszawa

telefon: +48 22 684 03 90

faks: +48 22 864 03 61

www.fdpa.org.pl